

IZHAJA VSAK DAN

Med ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Posamične številke se prodajajo po 3 nov. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, St. Petru, Pistoiji, Sezani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele številke po 5 nov. (10 stot.)

OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. OENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 8 st. mm. smrtne, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljnjaja vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačnje se izključno le upravi „Edinosti“. Plačljivo in tožljivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

„V edinosti je moč!“

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez dopolnane naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljsko izdajo „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kron 5-20, za pol leta Kron 2-60.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Neprankovana pisma se ne sprejemajo in ne vračajo.

Naročnino, oglašje in reklamacije je pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 20 (Narodni dom).

Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost“. — Natisnila Tiskarna „Edinost“, vpisana zadruga z omejenim poročstvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti številka 20.

Poštno-hranilnični račun številka 841-652. TELFON št. 11-57

TRIPOLITANSKO VPRAŠANJE.

Italija in Turčija v vojnem stanju

RIM 29. (Agenzia Stefani). Ker ni otomanska vlada vsprejela zahtev vsebovanih v italijanskem ultimatumu, se nahajati Italija in Turčija od danes, dne 29. septembra 2.30 popoldne v vojnem stanju. Italijanska vlada bo z vsemi sredstvi, ki so jej na razpolago skrbela za varstvo Italijanov ter inozemcev vsake narodnosti v Tripolisu in v Cirenaiki. Blokada vse tripolitanske in cirenejske obale se nemudoma naznani nevtralnimi vlastim.

Porta odgovorila na ultimatum.

CARIGRAD 29. Porta je danes zjutraj poslala italijanskemu poslanstvu odgovor na ultimatum. Porta izjavlja, da je pripravljena pogajati se o gospodarskih koncesijah Italiji v prilog in o posebnih interesih Italije v Tripolisu pod pogojem, da ostane dosedanj Status quo in da Italija ne zasede Tripolisa.

Porta pripravljena za gospodarske koncesije.

CARIGRAD 29. Kakor znano, je izjavila porta v svoji noti, da je pripravljena s pridržkom suverenih pravic porte (droits superieur de la Porte) in obstoječih pogodb dati Italiji gospodarskih koncesij. Porta je obenem obljubila, da se ne bo oboroževala za časa pogajanj.

Dve struji v ministerstvu.

CARIGRAD 29. Govori se, da so v ministerskem svetu dve struji: eni hočejo, da se prične z Italijo takoj diplomatska pogajanja, drugi menijo, da mora kabinet na kratko odkloniti ultimatum. Glasom drugih govoric ni izključeno, da pride do spremembe kabineta. — Govori se, da sestavi novo ministerstvo Kiamil paša ali Ali Said paša.

General Robilant in drugi v turški službi stoječi italijanski orožniški častniki ostavijo baje danes Carigrad.

Italijanske vojne ladije pred Tripolisom.

RIM 29. „Tribuna“, „Giornale d'Italia“, „Corriere d'Italia“ in „Messaggero“ so v izrednih izdajah priobčili brzojavke iz Tripolisa, ki pravijo, da mečejo italijanske vojne ladije, nahajajoče se ne visokem morju, svoje reflektorje na tripoliški pristan. Parnik „Hercules“ je danes zjutraj odplul s 500 Evropejci iz Tripolisa.

Italijanska torpedovka pozvala mesto Tripolis, naj se preda.

CARIGRAD 29. — Glasom brzojavke došle porti, je prišla ob 2. uri popoldne italijanska torpedovka z belo zastavo pred Tripolis, brzkone da pozove mesto, naj se preda.

RIM 29. „Tribuna“ poroča iz Tripolisa, da je bližanje italijanskih vojnih ladij silno vznemirilo Turke in Arabce. Razburjenje je trajalo vso noč. Italijanska eskadra je kmalu odplula na visoko morje. Prebivalstvo šotori ob obali, terase so goste zasedene, vse hoče videti italijanske ladije. Italijanski konzul svetuje vsem, naj zapuste mesto. Konzulatno poslopje so utrdili.

PODLISTEK.

Jug.

Historičen roman. Pisal Prokop Ochocholušek Poslovenil H. V.

„Ukljub tvojim sovražnikom in vsemu bisurmanstvu ubranim tebe in tvojeja sinu!“ je vskliknil vojvoda naglo, zopet popolnoma navdušen od njenih besed, tako, kakor tamkaj v Drinopolju.

„Ne, ne!“ je zmajala sultanica z glavo, „to si mi že enkrat prisegal, a obžaluješ svojo prisego; in jaz vendar ne zahtevam nič drugega, nego zaščite za-se in svojega otroka v slučaju sile; ne zahtevam pa nikakega izdajalstva proti domovini ali proti tvojim bratom. In od koga sem se mogla najbolj nadejati te zaščite, nego od onega, ki mi je že pred davnimi leti obljubljal, da mi v vsaki čas pokloni svoje življenje? Seveda, takrat ni mislil niti on, niti nisem mislila jaz, da postanem sultanica, da ga požene tuj rod iz mojega naročja; da, leta ohlajajo žar goreče mlade ljubezni!“ To je govorila samo polglasno, kakor da pripoveduje le sama

Operacije eskadre pričnejo čim prej.

RIM 29. „Tribuna“ poroča, da pričnejo operacije italijanske eskadre čim prej, vojaška ekspedicija pod poveljstvom generala Caneva sledi.

Turki zbirajo čete ob tesalski meji.

CARIGRAD 29. Glasom grških poročil so pričeli Turki zbirati svoje čete ob tesalski meji. V Elasono je došlo baje 28 topov.

Turčija se ne bo stavila v bran izkrcaju v Tripolisu.

PARIZ 29. Poročilo „Ag. Havas“ iz Carigrada pravi, da je turška vlada sklenila, da se ne bo stavila v bran italijanskemu izkrcaju v Tripolisu.

Poveljstvo turške armade bo poverjeno Turgut paši.

CARIGRAD 29. Vrhno poveljstvo turške armade bo baje poverjeno Turgut Šefket paši, ki je bil vrhni poveljnik v ekspediciji proti Albancem. Tripoliški vali je včeraj zjutraj odpotoval na marsiljski prog. Porta ni priznala varstva italijanskih državljanov od strani Rusije.

Italija se oborožuje z vso naglico.

PARIZ 29. „New-York Herald“ poroča iz Malte: Načrt mobilizacije za ekspedicijo v Tripolis je bil sporočen vojnima zboroma v Napolju in Palermu že pred nekoliko časa. Podrobnosti, ki so še manjkale, so bile priobčeno te dni. Oboroževanje nadaljuje z vso naglico, izlazi v Sicilijo.

RIM 29. Govori se, da se poda kralj Viktor Emanuel v Napolj, kjer bo prisostvoval odhodu spedijskih čet.

Italijanski podaniki v Turčiji zapirajo svoje trgovine.

SOLUN 29. Vsled vznemirjajočih govoric, da se ima po nalogu odbora za edinstvo in napredek nasilno postopati proti italijanskim podanikom, so v Smirni živeči Italijani pozvali svojega konzula, da jih štiti. Konzul jim je svetoval, naj zapro svoje trgovine, kar se je tudi zgodilo. Vali iz Smirne je rekel konzulu, da se Italijanom ne zgodi nič žalega in da zamorejo še nadalje opravljati svoje posle. Razburjenje se vzlic temu ni še pogoje.

Ruska lista o tripolitanskem vprašanju.

PETROGRAD 29. „Novoje Vremja“ piše o tripolitanskem vprašanju: Ruska politika v severni Afriki mora obstojati v solidarnosti z zaveznicom Francijo, ki je že davno prepustila Italiji svobodo trgovine v Tripolisu. Sedaj moramo ostati nasproti načinu postopanja italijanske vlade popolnoma pasivni. Mladoturki so želi vihar proti Rusiji, sedaj jim Rusija ne pride na pomoč. — „Rieč“ piše: Težko je si predstavljati dokument, ki bi bil tako brez vsakega čuta sramežljivosti, kakor italijanski ultimatum, ki spominja na dobo Cezarja Borgia.

Bojkot proti Italiji.

RIM 29. Ag. Stefani poroča iz Valone: Častniki in odbor za edinstvo in napredek

sebi, potem pa je privzdignila glavo in je s trdnim glasom, da-si je v njem trepetalo bolestno ganotje, dejala: „Ne, ne, Milane! Ti hočeš biti odrešen svoje obljube, — in segla je v nedrje ter vzela iz njega ročaj kinžalika, ki mu ga je podajala: „tu, vzemi si svojo poročstvo, svoboden si; pridruži se mojim sovražnikom in mene prepusti usodi, vojvoda Toplicanin!“

Ta je skočil vznok. „Nikdar, nikdar ne vzamem nazaj poročstva pobratimstva!“ je strastno klical, pozabivši že svoj sklep, svoje brate. Njegova vest je utihnila pred besedami zapeljive ženske, pred njenimi pogledi; in kakor grešnik je sklenil roki pred njo: „Ne podi me od sebe, Mileva! Ne morem iti, vsaj prej ne, dokler ali sam ne poginem, ali pa ne vtrdim bodočnosti tvojega sinu. To je vendar malo plačilo za toliko ljubezni, zvesto čuvane toliko let, za izgubljeno domovino, za zveste druge slavni bitki. — Toda ne, poslušaj me!“ — je vskliknil strastno — „rogam se ti, če govorim o njih, in rogam se Bogu, če mislim na te!“ — „Jezu Kriste!“ je zaupil obupno in se prijel z obema rokama za glavo, „reši me blaznosti!“ In kakor bi ji hotel pobegniti, je dirjal mimo sultanice ven iz dvorane.

so včeraj zbrali prvake dežele in zvezo trgovcev ter so jih pozvali, naj proglasijo bojkot proti Italiji. Ti so pa izjavili, da se ne morejo pridružiti predloženemu bojkotu vspricho prijateljskim odnosom in interesom, ki vežejo Albance z Italijo.

DUNAJ 29. Na tukašnji borzi so pričeli sledeči uradni komuniké: Dela se na to, da se tripolitansko vprašanje lokalizira. Ni verjetno, da bodo prizadeti naši interesi.

TOULON 29. Oklopni križar „Ernest Renan“ odpluje popol. povodom turško-italijanskega konflikta.

BRZOJAVNE VESTI.

Afera kraških trt definitivno rešena

DUNAJ 29. Danes se je vršila pred kasacijskim sodiščem razprava vsled ničnostne pritožbe državnega pravdnika v Trstu v stvari kraških vinogradnikov radi razdeljevanja trt. Po triurni razpravi je kasacijski dvor odbil ničnostno pritožbo državnega pravdnika. Generalno prokuro je zastopal prokurator Okretič, obtožence pa dr. Rybář.

Ogrsko-hrvatski državni zbor.

BUDIMPEŠTA 29. Posl. Hollo je prijavil nujno interpelacijo tičočo se Madjarom sovražnega vedenja oblastnij na Hrvatskem, ki jo utemelji koncem seje.

BUDIMPEŠTA 29. Po dveh poimenskih glasovanjih je zbornica nadaljevala generalno debato o obrambni predlogi.

Dr. Gessmann odstopil kakor dež. odbornik.

DUNAJ 29. V nižjeavstrijskem deželnem zboru je bila prečitana brzojavka dr. Gessmanna, v kateri isti polaga svoje mesto kakor dež. odbornik. Večina je s 35 proti 26 glasom postavila kakor kandidata za svobodno mesto dež. odbornika Ernesta Schneiderja.

Francosko-nemška pogajanja.

PARIZ 29. Nacionalistični listi so nevoljni, ker ni nemški odgovor na noto francoske vlade prinesel še definitivne rešitve maroških pogajanj.

Beligrad 29. Beligradske sodišče je obsodilo v šestmesečni zapor srbskega novinarja Kovačevića, ki je dne 1. junija dejansko napadel ruskega novinarja dr. Verguna.

Bukarešt 29. Za jutri pričakujejo v Konstanci rusko eskadro. — Rusko mislijo pozdravi v imenu kraljevem prestolonaslednik.

Pariz 29. Glede pogreznjenega oklopnega križarja „Liberte“ se nadejajo, da odstranijo ostanke ladije približno v dveh mesecih.

Za kruh.

Vsa avstrijska javnost gleda z nekim nestrpnim pričakovanjem na dan 5. oktobra, ko se zopet snide državni zbor, kajti tu se mora končno odločiti, ali naj najširši sloji naše države še nadalje ječe pod pritiskom vseobče draginje, ali pa naj se jim to breme zlajša vsaj toliko, da jim bo omogočeno

Z začudenjem, da, sočutno je zrla Mileva za njim. „Ubogi!“ je šepetala, „kako srečna bi bila v njegovi ljubezni, če — umolknila bi in stresla glavo. „Da, jaz sem žena Bajazeta, in moj rod mora nastopiti vladu otrok Othmannovih.“ — „*) je govorila trdo, skoro kljubovalno. „Umiri se sece!“ je položila roko na prsi, „sultanica ne sme več čustvovati z devo Milevo!“

Po malem presledku je pogledala na ročaj kinžalika ter ga brezbrizno shranila za naprsnik. „Takoj!“ je šepetala pri tem, „prikovala sem ga na svojo usodo; naj se le upira in trga svoje okove, ne izpolne se mi več, in brez njega so vsi, tudi s Kosančićem vred, telo brez glave, in ne bodo škodovali mojim nakanam!“

Tišina, ki je nekaj časa vladala zunaj in znotraj seraila, je bila naenkrat pretrgana od radostnega vrisa, dolgo trajajočega, da so se kar okna tresla.

„Ha!“ je povzdignila sultanica glavo, „mari je že upor udušen, ali pa?“ — ni dogovorila, samo bledest, ki je naekrat pokrila njeno lice, je izdajala njene misli.

*) Othman — praded turških sultanov in ustanovitelj njih države.

vsaj kolikor toliko človeško življenje. Z enakim nestrpnim pričakovanjem pa gleda tudi vsa naša javnost na ukrepe onega mogočnega faktorja v naši državi, ki zamore v hipu prerezati življensko nit vsemu našemu prometu, ki zamore s hipno odpovedjo svojega sodelovanja v našem gospodarskem stroju zadati vse avstrijski splošnosti udarec z neprecenljivimi zlimi posledicami, na ukrepe avstrijskega železničarstva, ki z neomajno odločnostjo zahteva temeljitega izboljšanja svojega gmotnega položaja.

Poročali smo o dosedanjem železničarskem gibanju kolikor možno natančno, v včerajšnji številki pa smo že nakratko omenili veliki shod na narodni podlagi organiziranega trž. železničarstva, o katerem torej danes nekoliko obširneje.

Shod je bil sklican po obeh jugoslovanskih železničarskih društvih, „Zvezi jugoslovanskih železničarjev“ in „Društvu jugoslovanskih železniških uradnikov“ ter tržaški podružnici nemškega železniškega uradniškega društva. O udeležbi smo omenili že včeraj da je bila ogromna, do 800 oseb. Shod je otvoril v slovenskem jeziku v imenu sklicevalcev g. Černigoj, ki je bil tudi izvoljen za predsednika. Za podpredsednika je bil izvoljen g. Heinz, za zapisničarja pa g. Cesar.

Predsednik Černigoj je v svojem nagovoru povdarjal, da je povod shodu neznosni položaj železničarstva, ki vsled splošne draginje nikakor ne more več izhajati s svojimi prejemki. Tu ne gre za nikako politično vprašanje, zato naj tudi stopijo sedaj vsa politična, narodna nasprotstva v vzadje. Železničarstvo hoče s tem svojim shodom v polnem soglasju pokazati poklicanim faktorjem, da nikakor ni več voljno prenašati svojega neznosnega položaja in mirno trpeti svoje bede. Povedati hoče to tistim, katerim gre.

Zato pa bodi sklep enoten, složen, in zato tem vplivnejši.

G. Heinz, govorec nemški, je poročal o konferenci „koalicije“, ki je predložila ministru spomenico z zahtevami koaliranega železničarstva in določila termin za uresničenje svojih zahtev do 1. julija 1912, pripoznavajoč, da ni mogoče rešiti vseh v spomenici navedenih vprašanj v krajšem času. Ker pa splošna draginja zahteva takojšnje pomoči, je „Koalicija“ zahtevala dovolitev draginjske doklade za vse železniško osebje in sicer tako, da naj dubi osebje najnižje kategorije (delavstvo) vsaj 200 K doklade, višje kategorije pa primeroma več. Za odgovor na to zahtevo je določila „Koalicija“ termin na 30. septembra 1911. Kaj se zgodi, ako ministerstvo ne ustreže tej zahtevi, se ne ve, in tudi ni treba govoriti o tem. — Priporoča ustanovitev zaklada, iz katerega naj bi se podpirale morebitne žrtve železničarskih gibanj.

V slovenskem jeziku je nato gosp. Škerjanc ob živahnem odobravanju izvajal isto, kakor predgovornik ter povdarjal silno resnost in važnost položaja, v katerem sa nahajajo železničarska vprašanja. — Ni stvar železničarjev, da preiskujejo, kako je nastala sedanja draginja in kje so nje vzroki, to naj preiskujejo tisti, ki so jo zakrivil; železničarji zahtevajo le odpomočka

„Toda ne,“ se je ojunačila zopet, „saj ji je stopil nasproti moj mož, in moj mož je Bajazet. Upor je udušen!“ je dostavila s ponosnim prepričanjem.

III.

In upor je bil v resnici udušen; Bajazet je slavil eno svojih najsijajnejših zmag, zmago nad svojim lastnim ljudstvom, upornim, razjarjenim in divjim v svoji strasti, kakor so puščave Azije, ko viharji vetrovi buče preko njih, ljudstvom neukročenim in neupogljivim, kakor granit. Dognusilo se jim je valjati se v brezdelnosti, boriti se z raznimi nedostatkami, ko sultan padišah svojimi paši in emiri raja v preobilici. Tamkaj podira Timur eno mesto za drugim, pušča za seboj kakor sledi svoje navzočnosti vedno večje in širje puščave iz prej rodovitnih, blaženih pokrajin; in Bajazet živi v kratkočasju, potaplja se v razuzdanosti, skruni prorokov zakon kakor vina pijan kaurin, ta brezverec in odpadnik! Ulemi, dervisi godrnjajo, proklinjajo tajno in javno sultana-odpadnika, in med divjimi hordami Kurdiv in Arabcev vre od dne do dne bolj, dokler niso danes izbruhnili v očitni ustaji. (Pride še.)

Jutri se vrši velika slavnost 10-letnice in razvitje zastave Št. Jakobške Čitalnice

Zbirališče ob 2. uri popoldne v „Konsumnem društvu“ nasproti cerkve. — Točno ob 3. uri odhod na veselilni prostor.

proti toj draginji in to takojšnjega. To je pa le možno s takojšnjo dovolitvijo draginjske doklade, da bodo železničarji vsaj mogli živeti kakor ljudje, dokler jim železniške uprave ne dovolijo drugih stalnih poboljškov. „Koalicija“ stori tu polno svojo dolžnost za vse železničarstvo brez razlike kategorij in brez razlike narodnosti. Kaj se zgodi, ako se ne uresničuje zahteve „Koalicije“, danes ni možno reči, vsekakor morajo najti dogodki najbližjega časa vse železničarstvo na svojem mestu.

K besedi se je na to oglašil odposlanec socialnodemokratske železničarske organizacije, sodrug Falk, ki je pred vsem povedal, da je bilo na zadnjem shodu tržaških socialnodemokratskih železničarjev sklenjeno, da se ne udeležijo shoda narodnih železničarskih organizacij, to pa zato ne, ker je „Gewerkschaft“ mnenja, da „poseganje drugih organizacij, ki niso toliko pomena, v sedanje železničarsko gibanje, more le škodovati stvari“. Trdil je, da bi bila sprožitve kakega gibanja s 1. oktobrom prenapljena, da bi škodovala in zahtevala veliko žrtve. Vlada predloži 5. okt. parlamentu zakon o železnicah in tu je treba še le zavzeti stališče.

V nadaljnjem se je čudil, kako je možno, da tu zborujejo skupaj sicer najhujši sovražniki, Slovenci in Nemci, (demonstrativno ploskanje), pravil je, da so krivi draginje poslanci, ki niso glasovali za socialnodemokratske predloge, hvalil je socialnodemokratske poslance (klici: „Saj so bili iz Trsta dosedaj štirje socialni demokrati“), govoril o ministrskih penzijah, trdil, da so nacionalni poslanci proti železničarjem in končno svetoval, da naj se ne sprejme resolucija, ki bi pomenjala začetek kakega gibanja že 1. oktobra, ker bi bil boj neuspešen, temveč naj se počaka do 5. oktobra, da se pokažejo vspehi ali nevspehi parlamentarne akcije; potem so socialnodemokratski železničarji tudi pripravljeni za sodelovanje.

Grede z odra je pripomnil sodrug Falk: „Storil sem svojo dolžnost, sedaj lahko grem“, in je odšel. Po teh besedah bi se dalo zaključevati, da je bil poslan na shod z naročilom, da bolj ali manj jasno pove, kako stališče zavzema socialno-demokratska „Gewerkschaft“ v sedanjem gibanju. Mož bi bil napravil mnogo boljši vtis, ako bi bil pustil svojo „politiko“ ob strani in govoril le stvarno; tako pa je povzročil le hrup in nič drugega.

Na njegova izvajanja je odgovoril g. Škerjanc izjavljajoč, da narodnim organizacijam ni treba socialno-demokratskih svetov, da že same vedo, kaj jim je storiti. Sicer pa tudi nikjer ni rečeno, da se začne boj 1. oktobra. To je le termin za odgovor ministerstva, ki bo merodajen za parlamentarno akcijo. Ako hočejo iti socialni demokrati za narodnimi organizacijami, bo to tem organizacijam ljubo, ako pa ne bodo hoteli, pa bodo narodne organizacije storile same, kar bo treba storiti tudi preko in proti socialno-demokratskim voditeljem, katere železničarji poznajo le predobro. Saj so jih n. pr. leta 1907 s kamenjem v roki morali prisiliti, da so se izrekli za nastop proti železniški upravi. Ako nočejo socialni demokrati, se bo opravilo tudi brez njih.

Na to je izjavil v imenu obeh tržaških podružnic „Südbahnverband“ g. Martin, da so člani tega društva pripravili z vsemi svojimi močmi podpirati gibanje ostalega železničarstva za zboljšanje njegovega položaja.

V krepkih besedah je na to še g. Ivan Jaklič zavračal izvajanja socialno-demokratskega govornika, opozarjajoč na dejstvo, da je socialni demokrat večina le za političnostrankarske, ne pa za interese železničarstva, kar je posebno jasno izpovedal sam socialno-demokratski poslanec Tomschik, ko je bil letos spomladi v stvari

pasivne rezistence v Trstu, da je to za socialno demokracijo le vprašanje moči, ne pa kruha. Socialno-demokratski voditelji so že večkrat speljali železničarstvo na led, postavili so je pred polno skledo, a mu ob enem zamašili usta. Če je Falk govoril o razbijanju na Dunaju, se pač moti, ako misli, da hočejo železničarji doseči svoje zahteve s takimi sredstvi. Železničar zahteva za pošteno delo pošteno plačo, in če mu te ne dajo, ima že sredstva, da si pribori sam, kar mu gre.

Ko je na to še neki Komposch povpraševal, kdo bo v slučaju resnega gibanja branil in varoval železničarje, zlasti tiste, ki niso nikjer organizirani, je sicer dobil odgovor, da organizacije ščitijo in bodo ščitile železničarstvo, da pa je naravnost sramota za železničarja, ako še do danes ni spoznal potrebe organizacije in da je tak neorganiziranec naravnost izdajalec železničarskih koristi.

Na to je bila soglasno sprejeta sledeča resolucija:

„Dne 28. septembra v Trstu v ogromni množini zbrani železničarji vseh kategorij izjavljajo enoglasno, da jim je zaradi vladajočih draginskih razmer ob sedanjih dohodkih urejeno gospodarsko življenje popolnoma nemogoče.“

Četudi so zborujoči železničarji prepričani, da tiči temeljno zlo vladajoče draginje v zgrešeni, enostranski gospodarski politiki in bi se sicer moral voditi boj proti tej gospodarski politiki, so zaradi obupne draginje prisiljeni zahtevati, da se jim takoj in izdatno pomaga.

Zato zahtevajo z vsoto odločnosti, da se dovolijo brezpogojno in kar najhitreje mogoče vse tiste glavne zahteve, ki so jih železničarske organizacije predložile c. kr. železniškemu ministerstvu, obenem pa izražajo svoje neomajeno zaupanje železničarskim organizacijam in se izjavljajo solidarni z vsem avstrijskim železniškim osebjem za vse slučaje.“

Po vsprejetju resolucije je predsednik z zahvalo na tako veliki udeležbi in s pozivom, da se železničarstvo enako točno odzove klicu svojih organizacij tudi v bodoče, zaključil shod.

Domače vesti.

Na adreso „Slovenca“. Za Istro so ustanovili posebno katoliško tiskovno društvo se sedežem v Pazinu. (Kdo bi nam vedel povedati, koliko je v Istri Slovanov — ne katolikov?!) Ob tej priliki je „Slovenec“ — med drugim — presenetil svet z razveseljivim sporočilom, da se v Istri ne spi več!!

Sirote Mandiči, Spinčiči, Laginje in drugi, ki ste si morda domišljali, da ste bil v minulih desetletjih priče velike heroiske dobe, gigantskih bojov za narodni preporod Istre, in ki si morda še domišljate, da se je v Istri doslej sploh kaj delalo in da ste bili morda tudi vi kaj udeleženi na tem delu! Kaj še! Spalili ste in delo se je začelo še le sedaj in pričelo je je nekaj gospodov, mladih na letih in še bolj na — izkustvih... Pridružujemo se „Naši Slogi“, ki piše: „Dobro, da vemo vse to. V Istri se torej ne spi, odkar imamo v Pazinu katoliško tiskovno društvo. Do tedaj smo vsi spali. Sedaj nam ne treba za duševno in narodno rešitev Istre in našega naroda drugč, nego da se „Naša Sloga“ in „Pučki prijatelj“ začneta klati in mrcvariti, kakor se koljejo in mrcvarijo na Kranjskem „Slovenec“ in „Slovenski Narod“ in na Goriškem „Soča“ in „Gorica“! Tedaj bo naša sreča polna do — samega vrha!! Blagor tedaj našemu narodu v Istri!!

Mednarodni kongres socialistične mladine se vrši v Trstu dne 8. oktobra t. l. Na kongres pride mladina iz Italije in vseh krajev Avstrije.

Gundolič, pesnik „Dubravke“, ter Kačič-Mišić in Fra Grga Martić, potem pa Mažuranić, ki je veliki prednik pesnika Svobode, Vojnovića.

Da bi nas zgodovina Kosova naučila, kaj zamore sloga in kaj nesloga, evo, to je sinteza dela jugoslovanskih junakov v peresu, katerih so se v zadnjem času tesno oklenili umetniki dleta in čopiča (Meštrović, Rački). In ko bo naša narodna duša edina in ko bomo hrepeneli le z eno željo za ciljem, ki so nam ga pokazali z blestečim mečem junaki Damjanove vrste, — eh — tedaj zadrhte stare kosti Kraljevića Marka, ki dremlje sedaj v Makedonskih dolinah.

Ivo Vojnović rodil se je v Gunduličevi „Dubravki“, v mestu svobode v Dubrovniku; ni čuda torej, da mu je struna na gosli zazvenela tako močno in harmonično pesen svobode. — Med tem, ko Vojnović v svoji Trilogiji opeva smrt svobode „Dubravke“, v svoji veliki dramski pesni „Smrt majke Jugovičev“, daje svojemu mestu veliko nalogo, da odgoji maščevalce Kosovu. — In baš ta patriotski idealizem, povit v toli krasno obleko, podeljuje veliko književno vrednost temu delu, ki je v nedeljo prvič uprizore na slovenskem odru.

Ne maram usiljevati občinstvu svoje sodbe o delu samem, ter bom post festum govoril o njem. Tu bi hotel v kratkem pojasniti samo dejanje, da bi mu mogli z razumevanjem slediti tudi oni iz našega ljud-

Politično društvo „Edinost“

sklicuje

slovenske volilce iz okolice in iz mesta

— na —

JAVEN SHOD

ki se bo vršil

v nedeljo dne 1. oktobra t. l.

ob 10. uri predpoludne

v veliki dvorani „Nar. doma“ v Trstu.

G. državni poslanec dr. Otokar Rybář

bo poročal o minolem zasedanju drž. zbora in o sedanjem parlamentarnem položaju.

Odbor pol. društva „Edinost“.

„Piccolo“ — falsifikator. Znali smo že davno, da je „Piccolo“ mojster v zavajanju, a da bi se upal tako očitno in drzno falsificirati, kakor je to storil v številki od minolega četrtka, tega vendarle nismo mislili. Smatrajoč kakor samoobsebi umevno, da je v oklepaju pridejani italijanski prevod mnenja nemškega statistika Böckha o obsevalnem jeziku tudi pravilen, nismo niti primerjali nemškega citata v „Piccolo“ z italijanskim prevodom. Še le opozorjeni od zunaj, smo opazili, da je „Piccolo“ tudi tu zagrešil nečuvstvo falsifikacijo.

Böckh pravi, da se navadno občevanje ne razteza le na hišo in rodbino, temveč na občevanje sploh. Nemški statistik ne odreka torej važnosti jezika v družini marveč ga postavlja na prvo mesto. „Piccolo“ pa je ono za smisel odločilno besedico „le“ — jedinstveno izpustil, kar spreminja smisel Böckhovega izreka v nasprotno, to je: kakor da je jezik v hiši in družini brez pomena!

To bi bil torej slučaj tako drzne in nesramne falsifikacije, kakoršnje so zmožni le ljudje, ki jim je falsificiranje in varanje prešlo v meso in kri, tako, da brez falsifikacij sploh ne morejo več živeti in izhajati.

Trgovski tečaj za vaje v trgovske pomočnike se odprl v prihodnjem tednu. Kdor se hoče vpisati, naj to hitro stori, da se zamore takoj začeti s poukom. Vpisuje se pri gospodu St. Deteli v Trgovsko-obrtni zadrugi.

Opozorjamo še enkrat na dekliske tečaje, da se one, ki to nameravajo, pravočasno priglase.

Pritožba proti blagajni na južnem kolodvoru. Prejeli smo: Neverjetno, vendar je resnica, da na južnem kolodvoru prodaja listke za osebe in brzovlake tudi neki uradnik, ki ne zna niti besedice slovenskega. To je neodpustno, krivično in izzivalno, vsprico dejstva, da je velik del potujočega občinstva slovenske narodnosti in slovenskega jezika. Na svoji zemlji se mora Slovenec posluževati tujega jezika. In če ga ne zna, mora iskati tolmača, ako noče zgrešiti in kupiti neprav listek.

Kaj naj store n. pr. uboge ženske iz Kranjske, ko prihajajo k železniški blagajni, bodi kupit listek, bodi s prošnjo za pojasnilo, a dobivajo odgovor v nepoznanem jeziku?! Ali pa celo tudi... nobenega odgovora! Ne glede na potujoče slovensko občinstvo iz drugih slovenskih pokrajin, je to preziranje slovenskega jezika se strani južne železnice žaljivo posebno tudi zato, ker tvorijo Slovenci velik del prebivalstva na tržaškem ozemlju samem in ker je slovenski jezik od vseh kompetentnih oblasti priznan deželni jezikom na tem ozemlju.

stva, ki niso imeli prilike, da bi črpali bogastvo iz tolikega zaklada naše narodne pesni.

Vojnović je veliki pesnik in kakor tak je znal iz narodne pesni izbrati najlepše stihie in utvoriti iz njih venec materine po-zrtvovalnosti, špartanski karakter Majke Jugovičev.

Je od tega že četrt stoletja, da je v „Radu Akademije“ hrvatski učenjak Jurković opozoril dramaturge na značaj Majke Jugovičev. Odzval se mu je Vojnović, ki pa v svoji mehki pesniški duši ni mogel, se ni upal ustvariti drame, ali krvave tragedije, marveč je s svojo čarobno umetnostjo nanašal tri speve, ki so trije mozajiki narodnih in njegovih stihov. In to je dramska pesen „Smrt Majke Jugovičev“.

Spev je razdeljen v tri dele: S n a h e, A v e t, K o s o v o.

V prvem delu prorokujejo sinahe Jugovičke pod čardakom o usodi bitke, ki se že nekoliko dni bje na Kosovem polju med srbsko in turško vojsko. — Nestrpno gledajo, kako letajo jate gavranov, hotele bi znati, ali so jim krila mokra od krvi junakov. — Ena sinah je utrgala osat in ga vprašuje o usodi svojega moža; dahne v cvet, da vse pahulice odlete razun ene. — Majka Jugovičev gleda s čardaka in prosi Boga da bi ji dal sokolove oči in bela krila labodova, da bi odletela na Kosovo in videla devet Jogovičev ter desetega, Juga

Mi niti ne krivimo dotičnega uradnika, ampak le upravo, ki naj bi za jezikovno ne-usposobljene uradnike našla prostora kje druge, ne pa da jih nastavlja na mesta, kjer morajo občeovati s strankami. — Mi ne smemo odnehati, dokler ne bo naš jezik imel vsaj na naši lastni zemlji polne pravice na vseh poljih javne uprave.

Upisovanje v glasbeno šolo tržaške podružnice Glasbene Matice bo še danes v soboto popoldne od 3 — 5 ure in jutri v jutri v nedeljo od 10 — 12. ure predpol. in sicer obakrat v slovenski šoli na Acquedottu št. 20, II. nadst. in ne kakor prej proglašeno v Slov. Čitalnici.

Po dežju. — Laška izzivanja. Rado-veden, kak učinek je napravil nastopivši dež, sem se podal minole nedelje v Rihenberg. Na Krasu, osobito onkraj Repnega, se opaža veliko razliko posebno na travnikih, ki so že zopet ozeleneli. Vipavska dolina se mi je pa zdela — kakor je običajno maja meseca. Tu pa tam, kjer je bilo grozdje izpostavljeno žgočim solničnim žarkom, je trta opešala, izgubila perje in so grozdčki zelo mali z drobnimi jagodami. Večinoma pa je videti zlatorumeno grozdje, ki si je po nastopivšem dežju opomoglo in izgleda prav lepo.

K prijatelju Antonu Pečenku v Brjah sem prišel, ko je ravno filtriral novo vino po novih predpisih. Reči moram, da se tamonjska vina lahko merijo z najboljšimi v slovenskih deželah! To je tudi naravno, ker je grozdje zorelo skozi in skozi v suhem vremenu. Ker je tam, kakor sem rekel, precej dobra letina in vina najboljše kakovosti, priporočam našim črmarjem, naj se požurijo, da ta dobra, izvrstna kapljica ne pojde v druge daljne kraje!

Tudi pri Čebrovih v vasi Martini imajo že pripravljeno sladko, ker so potrgali, kar je bilo zrelejšega. V ostalem pa se dobivajo tam tudi že trda nova vina, dasi je začela prava trgatve šele z dnem 25. t. m.

Poslovivši se od raznih prijateljev sem krenil na kolodvor. Tu sem opazil, kako so nekateri naši tržaški Slovenci zahtevali vozne listke v — laškem jeziku! Ker je vsled semnja vstopila v Rihenbergu precej potnikov, so bili vozovi natlačeno polni.

Med drugimi se je v vozu, kamor sem vstopil, nahajal Lah, ki je začel naše ljudstvo zmerjati s „salami“, „stupidi“, „ignoranti“ itd. in to le, ker so se drenjali vsled prenapolnjenega voza. Kri mi je šinila v glavo; in da se izognem neljubim posledicam, sem izstopil in menjal voz — drugače bi bil Lah slabo opravil s svojo dedno kulturo!

Lahi so povsodi in vselej nesramno predrzni — potem pa, ako so kaj izkupili, vpijejo, da jih Slovenci izzivajo in zlostavljajo!

Slovensko gledališče. Nekateri so naročili, da bi jim vstopnice rezervirali. Opozorjamo, da ostanejo rezervirane samo še danes, pozneje jih pa prodamo, ker je veliko povpraševanje po njih, a so skoraj že vse razprodane, oziroma abonirane. Naglašamo tudi željo, da bi obiskovalci prišli točno, da bi pozneje ne motili predstave.

Hrvatsko društvo „Strossmayer“ u Trstu. — Promicateljni odbor ovog novog društva pozivlje Hrvate Trsta i okolice na ponovni prijateljski sastanak, koji će se držati danas u subotu dne 30. o. m. u gornjim prostorijama restavracije „Balkan“. — Buduć odbor imade učiniti neka važnija priobčenja, to moli Hrvate, da u što većem broju sastanku prisustvuju.

Shod združenih čevljarjev Trsta in okolice se bo vršil jutri, v nedeljo ob eni in pol pop. v dvorani Trgovsko izobraževalnega društva, ulica S. Francesco 2.

Aviatik Widmer je sklenil udeležiti se avlatske tekme v Dunajskem Novem Mestu, ki se bo vršila med 1. in 8. oktobrom, in sicer z aeroplanom, na katerem je preletel iz Gradeža v Trst. Ta aeroplan se nahaja se-

Bogdana. Na to pade v bližini na tla gavran. Sinahe se zberejo okrog njega s svojimi otroci, da bi se mu rogale. Naenkrat se zasliši zvok trobente; sinahe se spleše in otroci padejo majki Jugovičev, ki prihaja iz stolpa, pred kolena. Tu majka Jugovičev prvič odkriva svoj herojski čut:

„Mar to rod je Jugovičev, ki na tla z obrazom pada? Mar je čreda beketavcev, a! so žene mož — junakov?!”

Prihajata dva glasnika, ki vedeta s seboj turškega ujetnika; poslal ju je car Lazar, ki je na Kosovem vodil svojo vojsko proti Turkom, carici Milici, da bi ji poročali o vspehu boja. Tu je Vojnović porabil stih iz narodne pesni: Oj Boga mi, carica Milica, vojski sta se včeraj spoprijeli, na Kosovem, tam na ravnem polju; tam so mnogo kopij polomili, kopij Turkov, kopij Srbov: več od Turkov, ko od Srbov.

Po nalogu starega Juga prišli so tudi do njegovega gradu, da bi povedali: „kako Srb kaznuje divjo silo tujih gospodarjev“. Ta novica je silno razveselila sinahe, ki so se takoj začele pripraviti, čegav da bo carjev plašč. Majka prezirljivo gleda te „beketavce“ in ker ji je sumljivo, da še nikogar ni s Kosova, povprašuje Glasnika! „Torej vojska?“ Glasnik: „Vojska, gleda, sluša, čaka“. Angelija: „In vojvode?“ Glasnik: „So v prepiru! Baš v čigled boju, sprli so se pri večerji, kdo je jačji, kdo zvestejši,

PODLISTEK.

„Smrt majke Jugovičev“.

Dramska pesem v treh spevih Ivo Vojnovića, prevod Josipa Vestra.

II.

(Iwskl). „Vsa naša zgodovina je velik zbor pesmi“. Nedosegljivo je to delo: narodna pesem Hrvatov in Srbov! V njej je narod ovekovčel slavo svoje zgodovine, svojega mučeništva; v njej je izrazil neomahljivo vero, da vstane iz votline Kraljević Marko, ki bo maščeval Kosovo in Grozd, kjer je poginil Peter Svačić, poslednji kralj Hrvatov. In kdo bi smel dvomiti na tej vzvišeni veri naroda, ki je na mejli dveh svetov premagal smrt, besnečo nad njim 5 stoletij?! Da, porečejo obupanci: Ali smrt duši sedaj narode izdajalski, zavratno iz zasede, prikazujoč se jim kakor prijateljica!

Naš narod pozna njo tudi kakor tako že 100 let, a rodili se bodo še junaki nove dobe, ki mu z uma svitlim mečem ubranijo edinstvo in svobodo, katere seme so vnuki Jugovičev shranili v simboličnem Dubrovniku.

Rodil jih je narod, navdahnila pa jih je ta velika njegova vera, ki veje iz njegovih pesmi. Kaj hočemo kakor narod, kaj bi morali hoteli kakor narod, to so nam povedali

daj v Milanu in se Widmarju nemudoma dopsilje. Morda bo imel mladi tržaški aviatik pri tej tekmi več sreče, nego jo je imel na svojem poletu iz Benetk v Trst.

Prodaja novega vina v Trstu je iz higijskih razlogov prepovedana do 20. oktobra t. l.

K slavnosti 10-letnice in razvija zastave St. Jakobške Citalnice so se nadalje priglasi sledeča bratska društva: 30. Akademsko fer. društvo „Balkan“ po deputaciji.

Jutri torej hoče „Citalnica“ zopet poskusiti srečo, ker jo v to sili potreba. Zato prosimo bratska društva, naj nam ne štejejo v zlo, da jih toliko nadlegujemo. — Citalnica bo tudi zanaprej in še z večjo verno rada podpirala bratska društva. Upamo, da bo tudi sl. občinstvo uvaževalo stanje Citalnice, ter da se udeležijo slavnosti v velikem številu.

Zbirališče ob 2. uri pop. v „Konsumnem društvu“ nasproti cerkve. Ob 2. in pol bo vsprejem na Istrski cesti in ulici Broletto. Ob 3. uri odhod na veselični prostor.

Sodeluje godba „Nar. Del. Organizacije“. Opozorjamo, da se slavnost odpove jedino v slučaju skrajno slabega vremena.

Ruski kružok. Kakor je bilo že javljeno, prične ruski kružok že prihodnji teden s poukom slovanskih jezikov in sicer: ruski (v dveh kurzijah) slovenski, srbo-hrvatski in češki. Otvori se tudi tečaj za stenografijo, če se prikladi dovoljno število učencev. Učnina bo kakor doslej, nizka; učilo se bo v večernih urah in sicer se bo oziralo na to, kakor odloči za vsak tečaj večina učencev.

Slovani! Spoznavajmo se med seboj! Slovenec, uči se vsaj še enega slovanskega jezika! Čehi, ki živite med nami, učite se naše slovenščine, da se bomo umeli s slovanskim narečjem. Vsi Slovani pa se učimo bogate ruščine, ki jo govori milijone in milijone naših bratov! Ruščina bodi Slovonom skupni občevalni jezik!

Vpisne pole so pri g. Biček (Narodni dom, glavni vhod) in pri čuvaju „Slovanske Citalnice (Narodni dom) I. nadst.“

Zimski vozni red 1911/1912. Na vseh progah v področju c. kr. državno-železniškega ravnanstva v Trstu stopi v veljavo zimski vozni red ob 12. uri po noči od 30. septembra na 1. oktobra 1911. V prometu osebnih vlakov so sledeče bistvene spremembe:

Proga: Jesenice—Gorica d. k. Trst c. kr. drž. žel.

Kakor lani se opusti vlaka št. 501 in 502 na progi St. Vid ob Glini—Celovec—Podrožnica in vozi vsa garnitura teh vlakov čez Linc—Solnograd—Badgastein—Beljak—Podrožnico. Nadalje izostane ločena vožnja podnevnih brzovlakov in bosta vozila vlaka št. 707 (prihod v Trst ob 7. uri 57 min. zvečer) in 708 (iz Trsta odhod ob 7. uri 30 min. zjutraj) v lanski zimski legi, v tem ko izostaneta vlaka št. 703 (prihod v Trst ob 12. uri popoldne) in 704 (odhod iz Trsta ob 6. uri 25 min. zvečer) z imenom „Turski ekspres“, ki bosta vozila v smeri ugotovitve v direktni zvezi na Lloydove parnike v in iz Aleksandrije, Konstantinopela in Dalmacije stoječe, trikratne zveze na teden med Parizom in Trstom. Vlak št. 703 bo prihajal v Trst c. kr. drž. žel. vsako nedeljo, torek in petek, vlak št. 704 odhajal iz Trsta c. kr. drž. žel. vsak torek, četrtek in sobota. Vlaka št. 25 in 48 izostaneta v zimski službi na progi Jesenice—Bled. Drugi osebni vlaki ostanejo, razen malenkostnih prememb, v svoji sedanji legi.

Vozni red ostane nespremenjen na progah Hrpelje—Kozina—Trst c. kr. drž. žel., Divača—Pula in Kanfanar—Rovinj.

Na progi Trbiž—Ljubljana j. k. izostaneta vlaka št. 1722 in 1729.

Na lokalni železnici Ljubljana d. k.—Kamnik ostane s 1. julijem t. l. uvedeni vozni red s 4 pari vlakov tudi v zimski

službi 1911/1912 v veljavi in izostaneta le nedeljska vlaka št. 2159 in 2160 kakor v lanski zimi.

Na dolenskih železnicaх vozni red ni spremenjen in vozita torej tudi vlaka št. 2219 in 2210 na progi Trebnje—Rudolfovo ob ponedeljkih in semanjih dneh v Rudolfovu.

Na lokalni železnici Gorica j. k.—Ajdoščina bo vlak št. 1156 (iz Ajdoščine ob 5. uri 51 min. pop.) na progi Ajdoščina—Prvačina za 13 minut in vlak št. 1155 (iz Gorice j. k. ob 8. uri 36 min. zvečer) za 7 minut prej nastavljen. Nedeljska in prazniška vlaka št. 1157 in 1158 izostaneta.

Vozni red na furlanski železnici Tržič—Červinjan ostane nespremenjen. Na progi Červinjan—Belvedere—Grače ostane sedanji vozni red v mesecih oktober 1911 in april 1912 v veljavi; v mesecih november do vključno marca vozita vlaka št. 1855 (iz Červinjana ob 2. uri 30 min. popoldne) in 1856 (prihod v Červinjan ob 11. uri 58 min. popoldne) le ob četrkih kakor semanjih dneh v Červinjan.

Na lokalni železnici Trst—Poreč ostane vozni red nespremenjen. Vlaka št. 911 (iz Trsta c. kr. drž. žel. ob 5. uri 7 min. popoldne) in 912 (prihod c. kr. drž. žel. ob 9. uri 20 min. po noči) bosta vozila ob ugodnem vremenu v oktobru ob nedeljah in praznikih.

Na dalmatinski progi ostane do preklica sedanji vozni red v veljavi in vrhu tega bosta vozila kakor v lanski zimi vlaka št. 22 in 23 na progi Kaštel—Stari—Split ob ponedeljkih in četrkih.

Tržaška mala kronika.

Dva tička v kletki. Včeraj popoldne sta zapazila dva redarja na trgu sv. Ivana dva stara „znanca“, od katerih je eden nesel na rami neki ovoj; ker sta se oba nekako sumljivo ozirala, sta ju redarja ustavila in povabila seboj. — Na policijski so našli v ovoju dve veliki garnituri, eno za električno luč in drugo za razsvetljavo na plin, srebrn zvonček in eno preprogo. Vse te predmete sta najbrže odnesla iz kake vile. Tata sta Ernest Kukanja in Ivan Stokovec, oba že nešteto krat kaznovana. Odvedli so ju v zapor. Lastnik ukradenih predmetov jih dobi na policijskem ravnanstvu.

Nočni obisk. V minoli noči so neznani zlikovci vlomili v trgovino s jestvinami Marje Kanauc, v ulici Rigutti št. 19, in odnesli večjo množino sira, mesa, svinjetine, slanice, kave, sladkorja, čokolade itd. v skupni vrednosti K 180. Tatvino je zapazil včeraj ob 4 in pol zjutraj neki redar, ki je našel vrata v trgovino odprta. G. Kanauc je zavarovana proti tatvini in glau.

Koledar in vreme. — Danes: Hieronim, cerkveni učenik. — Jutri: 17. nedelja po Binkoštih. (Rožnicenska nedelja). Temperatura včeraj ob 2. uri popoldne + 23 Cels. — Vreme včeraj: malo dežja, oblačno, zvečer ploha.

— Vremenska napoved za Primorsko: Semtertja oblačno, padavine, milo, vztočni zmerni vetrovi.

Porotno sodišče.

Radi zločina poskušane tatvine.

Pred porotniki sta včeraj sedela na zatožni klopi 31-letni mehanik Rudolf Bevilacqua, doma iz Trsta, in 27-letni kočijaž Ivan Štercaj, doma iz Doline, ki sta bila tožena zločina poskušane tatvine.

Predsedoval je razpravi predsednik dež. sodišča, vit. Milovčič, a votanta sta bila deželno sodni svetnik Pistotnik in sodnik dr. Prati. Državno pravdnštvo je zastopal državni pravdnik dr. Tomičič. Toženca Bevilacqua je branil dr. Rossi, a toženca Štercaja dr. Robba.

polnoč! — hūhū! . . . in zvezde so izginile. V temni noči se prebudil Angelija. Na to se ji prikaže Damjan. Majka jih je čula ter prihitela iz stolpa, ali ne Damjan, niti Angelija nimata poguma, da ji povesta, kaj se je zgodilo. Nepozabna je scena, ki se sedaj odigrava. Majka ne more odpustiti svojemu sinu, da ni poginil na Kosovu, kjer so poginili njegovi bratje. Zastoj prosi mater, da bi mu dovolila ohraniti rod maščevalcev; ona ga pošilja na Kosovo nazaj; tam naj odnese prapor „Krstas“; ona sama pa pride ponj. Damjana ni treba prositi: Me poznaš li, majka Jugovičev? — „Ti si Damjan, jaz sem tvoja majka!“ — Damjan pozdravlja na to svoje rodno mesto, pozdravlja svojo ženo, ki ne more prenesti boli ločitve in se usmrti z njegovim bodalcem. — „Z Bogom, dom moj, raj ti onemeli! Z Bogom, majka, ti svetišče prava: Prapor vijem trikrat na znamenje: Tebi, Bože, da me ne ostaviš! Tebi, narod, da mi ne pogineš! Tebi, žena, da me ne preklinjaš! In Damjan pojde, pozvaviš poprej majko: Jaz te zovem na Kosovo, majka, da zročim ti prapor Jugovičev!“

Kosovo polje! Vojnovič je opisuje tako-le: „Veliko poldnevno solnce. Kakor daleč sega oko, se širi polje, od klasja pozlačeno in z livadami, drevjem in grmovjem porastlo.

VELIKI KINEMATOGRAF „BELVEDERE“

TRST — ulica Belvedere št. 10 — TRST

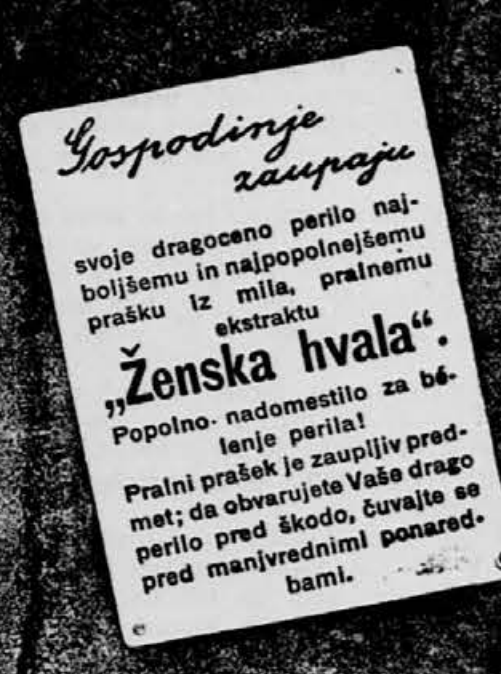
V soboto 30. sept. in v nedeljo 1. oktobra:

1. Ilustrovana Ogrska, po naravi. - 2. Otrokova obleka, sentimentalno. - 3. Rešena od Indijancev, drama. - 3. Komična novost, za smeh.

NB. V ponedeljek dne 2. oktobra velika komična predstava. - Eno uro smeja!

Anniger & Co
Trst, ul. S. Nicolo št. 10.
Orožje, prah in strelivo vsake vrste, vrvi za mine.
EDINO SKLADIŠČE BISKOTA WERMER.
Uzorci in ilustriran hrvaško-srbski cenik se pošlje na željo zastoj in poštne prosto.
Podvzetniki in razprodajalci dobe posebne cene.

Gosprodinge zaupaje
svoje dragoceno perilo naj-boljšemu in najpopolnejšemu prašku iz mila, pralnemu ekstraktu
„Ženska hvala“.
Popolno nadomestilo za beljenje perila!
Pralni prašek je zaupljiv predmet; da obvarujete Vaše drago perilo pred škodo, čuvajte se pred manjvrednimi ponaredbami.

UMETNI ZOBJE
Plombiranje zobov
Izdiranje zobov brez
= vsake bolečine =
Dr. J. Čermák V. Tuscher
zobozdravnik konces. zobni tehnik
TRST
ulica della Caserma št. 13, II. n.

Nova slovenska trgovina za
izgotovljenih oblek in blaga
MARTIN SKAPIN
TRST — ulica Arcata št. 19 — TRST
VELIKA IZBERA
oblek za moške in dečke, hlače, jope, platnene obleke ter raznotero perilo. Sprejemajo se naročila po meri vseh gori omenjenih predmetov. Specijaliteta hlače za delavce. — Vse po konkurenčnih cenah.

Angelo Valerio
tovarna kovčegov
Trst - ulica Scalinata št. 9 - Trst
Izvršujejo se tudi poprave, vse po zelo nizkih cenah.

Oglase, poslana, osmrtnice, male oglase zahvale in v obče kakoršnokoli vrste oglasov sprejme „Inseratni oddelek“ v ul. Giorgio Galatti št. 20 (Narodni dom) polunadstropje, levo. — Urad je odprt od 9. do 12. dop. in od 3. do 7. zvečer.

se odda s 1. novembrom t. l. popolnoma na novo prirejen lokal za trgovino z zraven spadajočim stanovanjem, obstoječim iz treh sob s pritiki. - Lokal se odda eventuelno tudi brez stanovanja.
Natančnejša pojasnila daje „Goriška ljudska posojilnica“ v Gorici, gosposka ulica št. 7.

Kine-Bioskop „Adria“
v Skednju
— VSAKO NEDELJO —
nov interesanten program

Na obroke!
Velika zaloga izdelanih oblek
Velika izbira letnih oblek za gospode in dečke, sukenj, površnikov vseh kakovosti. — Specijaliteta v veznji.
Velika izbira volnenega blaga. Najzmernejše cene.
Adolf Kostoris - Trst
Ulica S. Giovanni št. 16, I. nadstropje, zraven „Buffet Automatico“. Telefon št. 251, Rim. II.

POZOR! Skladišče se nahaja v I. nadst.

kdo bo jutri plen razdelil, sultanovo zemljo — jarmil.“ Majka: „Vedno isti! . . . Zarod Kajnov!“

Na to je zapel turški ujetnik: Allah aktar! Aškad an la ilah illa tah va Muhammed rasul Allah! In majka:

Veselite se, gavranke, še krohoče vaša pesem, gnilega rodū mrtvilo. —

Ali bi se moglo lapidarneje prikazati usodo, ki nam jo je skrojila naša stara bolezen — nesloga? „Uvijek isti — Kainovci!“

V drugem vspevu nam prikazuje Vojnovič kristalni značaj devete sinahe, krasne Angelije, žene mladega Damijana. Dejanje se vrši pod istim črdom (stolpom) sredi noči, „ko migljajo zvezde nad črnim molkom širne zemlje, le v časih zaveja globok vroč vetrič“. Angelija je trudna in bleda zaspala pod dogorelo baklo. Sen se ji je že strnil z vesolnim dihom letne noči. Na enkrat se prek temnih zidlin prelivajo nedogledni plameni letečih kresnic-vešč. Vse nebo je po-črnelo in zvezde gori so se utrnile, kakor da so padle vse na stolp. Angelija sanja o Damjanu. Zvezde pa ji pojejo žalostinko: — Spavaj, sanjaj zadnje sanje, mučenica! — Nič več nimaš, kar naj čuvaš — čuvarica! — Polje ti je pokošeno, — o! žanjica! Rdeči nagelj je razcvetel — o! smrtinka! — In veter dolgo, globoko zatusli: Polnoč! —

Obtožnica

pravi, da sta toženca v noči od 8. do 9. julija t. l. skušala vdreti v prodajalno zlatarja Justa Mangosi v ulici Barriera vecchia in tam skušala prodati zid iz veže v zlatarjevo prodajalno. Na tem delu sta pa bila zasačena, ker so delavci pekarnice Lampé, nahajajoče se v isti hiši, slišali neobičajni ropot in poslali dečka pekarnice, Rudolfa Majcen-a, da je obvestil redarja Bogdana Milatovića — namreč prvega, ki ga je našel, ki je šel potem v vežo hiše št. 17 v ulici Barriera vecchia in tam našel tatova, ko sta delala luknjo.

V prodajalni zlatarja se nahaja blagajna, v kateri je bilo isto noč shranjenih K 8000, dočim je bilo v prodajalni za kakih 2000 K juvelov.

Državno pravdnštvo je na podlagi teh podatkov tožilo Rudolfa Bevilacqua in Ivana Stercarja zločina poskušene tatvine, predvidjenega po §§ 8, 171, 173, 174 a) c) in 179 kaz. zak., kaznjivega po § 179 istega zakonika.

Ko je bila obtožnica prečitana, je predsednik najprej zaslišal toženca Rudolfa Bevilacqua, ki se je takoj priznal krivim zločina, katerega je bil obdolžen. Rekel je pa, da ga je na ta zločin prisilila velika revščina in beda, kajti ima ženo in tri otroke, a je bil dolgo časa brez dela.

Toženec Ivan Stercaj je izpovedal v istem smislu, kakor Bevilacqua.

Na to je bilo zaslišanih pet prič.

Sodišče je stavilo porotnikom dve sami vprašanji, in sicer za vsakega toženca eno.

Ko so na to govorili zastopnik državnega pravdnštva in oba branitelja, je še predsednik reasumiral vso razpravo, na kar so se porotniki umaknili v posvetovalnico.

Vrnivši se v dvorano, je načelnik porotnikov proglasil pravorek, ki zanika vprašanje glede toženca Bevilacqua z 9 ne in 3 da, a glede toženca Stercaja z 8 ne in 4 da.

Na podlagi tega pravoreka je sodišče oba toženca oprostito obtožbe ter ju izpustilo na svobodo.

Društvene vesti.

Tržaška krajna skupina „Zveze“ c. kr. poštinih in brzojavnih uslužbencev vabi na veliki društveni shod, ki se bo vršil v soboto, dne 30. septembra 1911 ob 8. uri zvečer v restavraciji „Al Telegrafo“ v Trstu, ulica Squero nuovo 15.

Ker so predmeti dnevnega reda velevažni in ker so na shod povabljeni tudi vsi državni poslanci, se odbor nadeja obilne udeležbe.

Tržaško vojaško veteransko društvo priredi v nedeljo dne 1. oktobra od 1 ure popoldne dalje streljanje na tarčo na c. k. vojaškem strelišču v Bazovici.

Rezultati odstotkov bodo tudi pri končnem razdeljenju daril upoštevani. V interesu društva so udje naprošeni, da se udeležijo v streljanja in privedejo seboj svoje družine in znanke. Civilna obleka.

Književnost in umetnost.

Cvet na grob A. Fijana.

Poklada bivši njegov učenec Leon Dragutinovič. Zanimela so usta, iz katerih se je oglašala večna lepota. Zatisnile so se oči, v katerih je sijal večni plamen klasične krasote.

Mrtev je Andrija Fijan... Odšel je v neznano deželo, iz katere se ne vrača vrača več noben potnik.

Odšel je in zapustil velikansko praznino. Fijan nima naslednika. Prazna in pusta je ostala poljana jugoslovanske umetnosti. Bil je dete časa, ustvaritelj in mojster klasičnega stila. Ustvaril je tradicijo zagrebškega gledališča.

Bil mi je učitelj in uzor, blag, dober, nežen oče in nikdar mi ni manjkalo njego-

Žito je mestoma pogaženo in poruvano, kakor da ga je ravnokar potolkla toča ali nevihta; a tja proti gledalcu se je že dvignilo in se zibljalo v težnem letnem dihu. Med žitom se povsod rdeči žarko makovo cvetje. — Na desni star, debel hrast, edina senca v tolikem razkošju svetlobe in barv.

Poletje je! — Veliko solnčno leto dozorele žetve, polno cvrčanja živahnih cvrčkov in pohlepnih vetrčev, ki so se kakor poskrili v hrastovih vejah. Tam v daljini obzorja je zlati megla pokrila nedogledne prostore, zastirala gore in bregove, zila se z žarki ugašajočih pogorišč in je obvila s solnčno tenčico vse, kar še živi in kar trohni mrtvo na Kosovem. — Tu in tam zatemni črna jata gavranov mirno vedrino. Včasih se spuste dol na polje, tedaj zašume kakor črvi na gnilem mrtvišču. Ali razcvetla zemlja jih ne čuje, ker je tudi njo slavo-dobitno solnce vso opojilo in omanilo.

Tretji del Vojnovičeve dramske pesmi je mozaik smaragdov. Tudi v njemu so najlepši stihji iz narodne pesmi (Kosovska devojka). Starka oplakuje usodo svojega naroda, — „deca vsa me zapustila in pomrla v bojih tukaj — tamkaj — za stotero gospodarjev!“ Mladi vnučič otel je sabljo mrtvemu junaku, ker „ta še meni bo služila!“ Ali starka bi hotela, da se on posveti delu, ker „smo brez kruha, radi samega junastva.“

Mejtem Turki vodijo čez polje srbske

vega sveta. Enkrat... davno je že temu... bil sem še-le začetnik... igral sem lekarnarja v „Romeu in Juliji“... Imel sem v 4. dejanju prodati strupa Romeu, a sem v svoji razburjenosti pozabil na steklenico s strupom; že je padla poslednja beseda... posegmem v žep in strupa ni bilo... tedaj sem se spomnil, da sem ga pozabil v garderobi... Začelo se mi je vrteti, zamagljalo se mi je pred očmi, nisem vedel, kaj mi je začeti...

In glej: za mojim hrbtom je stal Fijan in mi je z očetočnim usmevom okrog ustnic zašepetal: „Saj sem vedel, da se vam to zgodi!“

V rokah pa je držal mojo steklenico s strupom. Bil sem rešen in tudi situacija ni postala komična...

Takšen je bil! Kjerkoli je mogel pomagati, je pomagal...

In sedaj je mrtev; zlata usta so onemela.

Bil je mojster besede in geste... Njegov zvonki organ je zvenel kakor pesem, njegova gesta je bila gesta Rimljana, gesta španskega granda... Kdor je enkrat videl Fijana na odru, ni ga pozabil nikdar.

Največji jugoslovanski umetnik leži na mrtvaškem odru in lilije pripogibljejo svojo glavo in nad njegovim odrom plaka Jugoslavija.

Morda nikdar več ne bomo imeli umetnika, kakoršen je bil on. Meteor zaseva in se izgublja v temni noči... Bil je iz one idealne generacije, kateri je bila umetnost življenje. Živel je samo za svojo umetnost...

Zadnjikrat sva igrala skupaj v Ljubljani. Fijan je bil zadivil takrat ves slovenski svet... Vračal se je bil s svojega triumfatorskega gostovanja iz zlate Prage... poln navdušenja...

Tedaj je v Ljubljani gostoval v nemškem gledališču slavni dunajski igralec dr. Tyrolt. Povabil sem ga bil na predstavo. Fijan mi je bil rekel, da bi rad čul mnenje tega odličnega umetnika. Dr. Tyrolt — s katerim sem ga seznanil — mu je rekel v obraz: „Škoda za vas... zakaj niste odšli k nemškemu gledališču! Že davno bi bili na „Burgteatru!“ A Fijan mu je odvrnil: „O ne, tudi pri nas rabimo dobrih igralcev... in mi ljubimo svoj narod in ni denarja, za katerega bi se odvil svoj domovini!“

Bil je rodoljub, ki je ljubil in trpel za svoj narod. Zagrebška vlada zadala mu je najhujši udarec, ko ga je imenovala intendantom. To ni bilo zanj... umetniki niso trgovci...!

Mrtev leži največji jugoslovanski umetnik in okrog njega plaka ves narod... Toda v spominu onih, ki so ga poznali, bo živel! V zgodovini gledališča bo s zlatimi črkami zapisano ime velikega umetnika Andrije Fijana! Slava Andriji Fijanu!

TRŽAŠKA GLEDALIŠČA.

POLITEAMA ROSSETTI. Nocoj ob 8. In četrt prične predstavljati italijanske operne družbe Caramba-Scognamiglio. Otvoritvena predstava je „Madame Angot“. V nedeljo popoldne in zvečer „Dolarska princeznja“.

FENICE. Nocoj ob 8-15 prvič Gialdini-jeva enodejanska opera „La bufera“. Vrši se po črnogorski vojni l. 1890.

Zadnje brzojavne vesti.

Italijanski vojaki so se hoteli izkrcati. 2 čolna pogreznjena. Turško ministerstvo odstopilo.

CARIGRAD 30. Govori se, da je turški vojaški ataše Fetih paša došel v Tripolis in prevzel poveljstvo. Fetih poroča, da sta bila dva čolna z italijanskimi četami, ki so se hotele izkrcati, pogreznjena v morje. — Kabinet je demisijsiral. Said paša prevzel sestavo kabineta.

jetnike; „tirajo izmučeno krdelo kakor Krista na Kalvarijo“. Evo goslarja! Eto kosovske devojke „zasukala bijele rukave, zasukala do bijelih lakata“. Prišla je na bojno polje, da napoji ranjene junake. Vsa je v ekstazi in tužno poje staroslovanski božanski spev: oj dodo — oj dodo-le... Goslar jo vpraša: Ojstera draga, Kosovka devojka, kaka silna te nadloga muči, da prevračaš po krvi junake? — „Jaz se šetam po bojišču mlada, če junaka živega se najdem, da z vladico hladno ga umijem, zalozim dam mu belega kruha“. In tako govoreč, zapazi Orlović Pavla, junaka, ki ji je objubil svoje srce. Ali Orlović Pavle umira in Kosovska devojka zajeti iz belega grla: „Joj mi — zla usoda me preganja! Da, sirota bor zeleni primem, on bi zelen se takoj posušil...“ Po treh dneh hoda, prišla je na Kosovo Majka, da poišče Damjana in Krsto Jugovičev. — In zdaj se razvija poslednji prizor: zbor svečnikov, vladik in patrijarhov in silni narod: v triumfu nosijo Carico Milico, ki drži kvišku izbrani, čudotvorni, strahoviti cvet: Lazarjevo glavo, odsekano in kronano z Dušanovo krono. Ko nečno so prinesli tudi odsekano roko, ki drži zlomljeni prapor: to je Damjanova roka. „Daj mi prapor!“ — Tu sem na Kosovem! Roka se polagoma odpira in jej pušča prapor. In velika majka umira. — „Slava tebi — majka mučenikov! — Slava tebi — vseh junakov junak!“

Res je, da se je Kolinska kavna primes razširila zelo hitro po vsem Slovenskem in da danes skoro ne najde človek hiše, kjer bi je ne poznali. Ali ravnotako je res, da je semtertja še vendar kaka slovenska gospodinja, ki Kolinske cikorije ne pozna, ali neče poznati. Odkod to? — Glavni vzrok je ona neumestna konservativnost, ki jo žalibog še marsikje opazamo. Cesar se človek enkrat oprime, tega ne mara več opustiti, pa če bi se tudi prepričal, da je kaj drugega boljše. Tako je tudi s kavno primesjo. Marsikatera gospodinja bo rada priznala, da je Kolinska kavna primes v resnici najboljša, toda toliko in toliko let kupuje ta in ta kavni pridelek, pa ga ne mara opustiti. To ni pametno. Zato, slovenske gospodinjice, proč z onim neumestnim konservativizmom! Kupujte tudi ve, ki tega doslej še niste storile, izborno domačo Kolinsko cikorijo, videle boste, da je ta kavna primes najboljši kavni pridelek, kar jih sploh imamo!

Mali oglasi

Odda se lepa soba v ulici Commerciale šte. 9, II. nadstropje. 1648

Kupi se dober pes čuvaj. Ponudbe „Konsumno društvo“ v Rojanu. 1696

Mleka 300 litrov se išče takoj. Pismene ponudbe pod „Mlekar“ na Isperatni oddelku Edinosti. 1699

Odda se lepa soba z dvema posteljama pri slovenski družini. Ulica S. Sebastiano 7, III. nad. 1697

Odda se lepa, svetla, mebljena sobica, ulica Farneto 44, pritičje, vrata 20. 1542

Odda se svetla sobica pri slovenski družini. Ulica Farneto št. 43, vrata 17. 1692

Urar Cato Squadrani v Trstu, ulica Scallinata št. 1. — Prodaja in popravlja ure po nizki ceni in z garancijo. Popravlja budilnice po K l.—. 8896

Iščem vzgojitelja svojima hčerama. Fojgoj: znanje laštine. Učiteljice, zmogne poučevati klavir, imajo predni st. Plača in vse drugo po dogovoru. — Dr. Anton Schiffer, Ribnica, Kranjsko.

Josip Vatrovec naznanja al. občinstvu, da je odrl v ulici Giulia št. 71 pekarno in sladčarno. Večkrat na dan svež kruh in sladčice. Sprejema se kruh za peči. 5135

Odda se takoj mala sobica K 10. Ulica Gaspare Gozzi št. 3, II. nadst. 1575

Slovanske igralne karte prodajajo v Trstu: knjigarna J. Gorenjec, ul. Caserma 16., Gregor Zidar & O., Rocol 263, tobakarna Segolin, ulica Industria (Sv. Jakob) in v Sežani: Fran Stofa, trgovec. 1472

Zdravljenje: krvi

Čaj „Tisočerl cvet“ (Milleherl)
Čisti kri ter je izvrstno sredstvo proti enim slabo čim, če peče v želodcu, kakor proti slabemu prebavljanju in hemoroidom. — Jeleni omet za zdravljenje stane 1 K ter se dobiva v odličnih lekarnah.
PRAXMARER - „AI DUE MORI“
Trst (mestna hiša) — Telefon 377
Poštne pošiljave se izvršujejo takoj in franco, ako se dopolnje Kron 1 10.

Zaloga obuvala

— in lastna delavnica —
MATIJA PAHOR, Trst
ulica Arcata šte. 19

Velika izbira čevljev za moške, ženske in otroke. — Sprejema naročila po meri ter tudi popravlja :: po jako nizkih in zmernih cenah.

Dragi rojaki!

Naznanjam, da sem prevzel za Trst in okolico zastopstvo kisle vode „Gorenji Rogatec“. Priporočam se toplo vsem našim gostilničarjem, jestvinčarjem in mirolilničarjem, da bi se posluževali edino pri dobro znanem, domačem gostilničarju „Pri Francu“, ulica Geppa št. 16. Še enkrat se toplo priporočam za veliko število odjemalcev.

Josip Furlan.

:: AUSTRO-AMERICANA ::

— brza zveza z Ameriko. —

TRST-NEW-YORK

„Alice“ 2. septembra.

„Argentina“ 16. septembra.

Potne cene: III. razred K 200; II. razr. od K 300 naprej; I. razr. od K 350 naprej.

V prevoznici ceni III. razr. uračunjena je hrana in prenočišče v TRSTU, pred odhodom parobroda. — V vseh cenah uračunjena je obilna hrana.

Največji komfort. — Električna razsvetljava in ventilacija. — Narodna kuhinja.

Za informacije o prodaji prevoznih listkov I., II. in III. razreda toliko za Ameriko kolikor za Patras, Palermo, Napoli, Cadix in Lax Palmas obrniti se je na „Urad za potnike v Trstu“, ulica Molin piccolo št. 2, za tovor in blago pa pri G. TARABOCHIA & C.o., Trst, ulica Ponterosso št. 3, I. nad.

„Caffé Goldoni“

Trst, Piazza Carlo Goldoni št. 2.
Pijače naravne in prve vrste. Časopisi in ilustracije. POSTREŽBA TOČNA.
Za obilen obisk se najtopleje priporoča
FRANJO MARINŠEK.

Jako zanimiv, zabaven in poučen LIST S SLIKAMI je

Ilustrov. tednik

ki izhaja vsak petek, ter stane četrtletno le 1 krono 80 stot.

Zahtevajte ga povsod! — Naročite ga in inserirajte v njem! Naslov: ILUSTROVANI
—:::— TEDNIK, LJUBLJANA. —:::— 366

KAVARNA

ležeča na glavnem trgu v
Rudolfovem z vso opravo
:: se radi smrti soproga ::

tako prodaja.

Več se poižve od lastnice gospe
ANICE ŽGUR, Rudolfovo.

TRATTORIA

„All' Antica Pompel“

Trst, Piazza Carlo Goldoni 4

Priporoča se slavnemu občinstvu. — Toč se izvrstno vino: teran, istrsko, furiansko in belo. Šeinfeldsko pivo. Domača kuhinja s raznovrstnimi miznimi in gorkimi jedili. — Za obilen obisk se toplo priporoča
FRANJO MARINŠEK.

ALEKS. FRANCO MAYER - TRST

žgalnica kave

TELEFON 1743.

Najboljši vir za dobivanje pešene kave.

POZOR!! 50.000 parov čevljev!

4 pari čevljev za samo 7 K 50 st.

Radi plačilne zastonosti več velikih tvornosti mi je bilo ponudeno, naj prodam veliko zalogo čevljev globoko pod proizvodno ceno. Zato prodam vsakomur 2 para moških in 2 para ženskih čevljev, vanje rujava ali črna galonirano, s predniki in močno močnimi podplati, zelo elegantna, najnovejša fazona. Velikost po številki. Vsi 4 pari stanejo samo 7 K 50.

Pošiljatev po povzetju

H. SPINGARN, eksport čevljev

Kraskovo št. 240

Sme se zamenjati in se vrne denar.

TEODOR KORN

Trst, ul. Miramar št. 65

Stavbeni in galanterijski klepar. —

Pokrivač streh vsake vrste.

PREJEMAJO SE VSAKOVRSNA

DELA IN POPRAVE

PO NIZKIH CENAH.

:: Delo dobro in zajemeno. ::

Telef. 25-26. □ Poslovodja: Franjo Jenko.